

Силабус дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва факультету	Медичний
Освітня програма (галузь, спеціальність, рівень вищої освіти, форма навчання)	22 Охорона здоров'я, другий (магістерський) рівень вищої освіти, денна форма
	228 «Педіатрія»,
Навчальний рік	2022/2023
Назва дисципліни	Підготовка офіцерів запасу галузі знань «Охорона здоров'я». Домедична допомога в екстремальних ситуаціях, mns_Lnmu@ukr.net kaf_armymed@meduniv.lviv.ua
код	ОК 43.1
Кафедра	Медицини катастроф та військової медицини, вул. Мечнікова, 8а, гуртожиток №7, (032) 260-08-28; kaf_armymed@meduniv.lviv.ua
Керівник кафедри	Чаплик В.В., mns_Lnmu@ukr.net
Рік навчання	2
Семестр	3-4
Тип дисципліни	<i>обов'язкова</i>
Викладачі	Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук Олійник П.В., проф., д.фарм.н. Євстратьєв Є.Є., доц., канд.фарм.наук Козопас В.С., доц., канд.мед.наук Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук Тімченко Є.Є., асист. Чорняк Н.І., асист. Білобривка Т.Р., асист.
Erasmus так/ні	Ні
Особа, відповідальна за силабус	Гуменюк В.В., basilleo03@gmail.com
Кількість кредитів ECTS	2
Кількість годин	30 практичних 30 самостійної роботи
Мова навчання	українська
Інформація про консультації	Середа, п'ятниця
Адреса, телефон та регламент роботи клінічної бази, бюро	м.Львів, вул.Пекарська, 52 (хім.корпус) вул. Мечнікова, 8а 7 гуртожиток вул. Миколайчука, КМКЛШМД
2. Коротка анотація до курсу	

Предметом вивчення Програми є невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та відповідно до закону зобов'язані здійснювати такі дії та заходи; закладає основи теоретичних знань та практичних навичок з організації і проведення лікувально-евакуаційних, санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів, у тому числі з організації надання домедичної допомоги та первинної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях природного і техногенного характеру та бойових умовах.

3. Мета і цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни “Домедична допомога в екстремальних ситуаціях” є вміння надавати домедичну допомогу постраждалим за умов надзвичайних ситуацій мирного часу і в бойових умовах; визначити основні принципи оцінки стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру і в бойових умовах; оволодіти навичками надання домедичної допомоги постраждалим і пораненим при основних невідкладних станах.

Кінцеві цілі вивчення Програми:

вміння надавати домедичну допомогу постраждалим за умов надзвичайних ситуацій мирного часу і в бойових умовах.

1.2. Основними завданнями вивчення Програми:

визначити основні принципи оцінки стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру і в бойових умовах;

оволодіти навичками надання домедичної допомоги постраждалим і пораненим при основних невідкладних станах.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна: Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

-інтегральна: Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог. Здатність особистості до організації інтегрального гуманітарного освітнього простору, формування єдиного образу культури або цілісної картини світу.

-загальні: Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. Здатність до здійснення саморегуляції, ведення здорового способу життя, здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

-спеціальні (фахові, предметні): Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів. Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги. Навички надання екстреної медичної допомоги. Навички виконання медичних маніпуляцій.

ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК 7. Здатність до діагностування невідкладних станів у дорослих, дітей та підлітків.

ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги дитині.

ФК 9. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.

ФК 10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.

ФК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК 13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

ФК 14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.

ФК 21. Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє вивчення Програми розділу підготовки офіцерів запасу медичної служби, для фахівців другого (магістерського) рівня, що навчаються на другому році навчання Примірною навчального плану (2016 р.):

1. Проводити оцінку стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру та в бойових умовах;

2. Вміти надавати домедичну допомогу постраждалим і пораненим при основних невідкладних станах.

Вивчення навчальної дисципліни «Домедична допомога в екстремальних ситуаціях» забезпечує такі програмні результати навчання:

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних (у т.ч. педіатричних) проблем.

ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря- керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 9. Визначити характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 14. Визначити тактику та надавати екстрену медичної допомоги при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН 15. Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.

ПРН 19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.

ПРН 20. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань.

ПРН 21. Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН 29. Планувати, організовувати та проводити заходи зі специфічної профілактики інфекційних захворювань, в тому числі згідно з Національним календарем профілактичних щеплень, як обов'язкових так і рекомендованих. Управляти залишками вакцин, організовувати додаткові вакцинальні кампанії, у т.ч. заходи з імунопрофілактики.

4. Пререквізити курсу

Вивчення предмету «Домедична допомога в екстремальних ситуаціях» для спеціальностей 228 «Педіатрія», кваліфікації освітньої «Магістр медицини», кваліфікації професійної «Лікар», здійснюється на 2 році навчання та базується:

а) на вивченні студентами навчальних дисциплін блоків гуманітарної, соціально-економічної і природничо-наукової підготовок та предметів професійної підготовки навчання та інтегрується з цими дисциплінами;

б) закладає основи теоретичних знань та практичних навичок з організації і проведення лікувально-евакуаційних, санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів, у тому числі з організації надання домедичної допомоги та первинної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях природного і техногенного характеру та бойових умовах.

Програма підготовки офіцерів запасу медичної служби, для фахівців другого (магістерського) рівня, що навчаються на другому році навчання Примірного навчального плану (2016 р.), а саме «Домедична допомога в екстремальних ситуаціях» містить основоположні знання та практичні навички для подальшого вивчення розділу «Військова підготовка» «Програми військової підготовки громадян», у тому числі: загальновійськова підготовка та методика роботи з особовим складом; загальна тактика; організація медичного

забезпечення військ (сил); військова токсикологія, радіологія і медичний захист; медична допомога пораненим на догоспітальному етапі.

5. Програмні результати навчання

Список результатів навчання

Код результату навчання	Зміст результату навчання	Посилання на код матриці компетентностей
<p>Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2</p>	<p><i>Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів</i></p> <p><i>Знання:</i> Знати етапи медичної евакуації в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. у польових умовах. Знати систему лікувально-евакуаційного забезпечення. Знати принципи організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення та військовослужбовців.</p> <p>Знати систему оповіщення населення в умовах надзвичайних ситуації. Знати методичні настанови щодо дій лікаря під час розгортання етапів медичної евакуації.</p> <p><i>Вміння:</i> Вміти організувати та виконувати медичні заходи під час розгортання етапів медичної евакуації в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. у польових умовах</p> <p><i>Комунікація:</i> Встановлювати зв'язок з відповідними посадовими особами для забезпечення умов щодо виконання етапів медичної евакуації</p> <p><i>Автономія та відповідальність:</i> Нести відповідальність за своєчасне та якісне виконання медичних обов'язків під час розгортання етапів медичної евакуації в умовах надзвичайної ситуації та воєнного стану</p>	<p>ПРН 1. ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 14. ПРН 15. ПРН 19. ПРН 20. ПРН 21. ПРН 24. ПРН 25. ПРН 29.</p>
<p>Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2</p>	<p><i>Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги</i></p> <p><i>Знання:</i> Знати законодавчу базу щодо надання екстреної медичної допомоги, зокрема закон України «Про екстрену медичну допомогу». Мати спеціалізовані знання про невідкладні стани людини; принципи надання екстреної медичної допомоги</p> <p><i>Вміння:</i> Вміти визначити невідкладні стани (за списком 3); принципи та тактику надання екстреної медичної допомоги; провести організаційні та діагностичні заходи спрямовані на рятування та збереження життя людини.</p> <p><i>Комунікація:</i> Обґрунтовано формулювати та довести до пацієнта чи його законного представника необхідність надання невідкладної допомоги та отримати згоду на медичне втручання</p> <p><i>Автономія та відповідальність:</i> Нести відповідальність за правильність визначення невідкладного стану, ступеню його важкості</p>	<p>ПРН 1. ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 14. ПРН 15. ПРН 19. ПРН 20. ПРН 21. ПРН 24. ПРН 25. ПРН 29.</p>

	та тактики надання екстреної медичної допомоги	
Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	<i>Навички надання екстреної медичної допомоги</i> <i>Знання:</i> Мати спеціалізовані знання про будову тіла людини, її органів та систем; алгоритми надання екстреної медичної допомоги при невідкладних станах (за списком 3). <i>Вміння:</i> Вміти надавати екстрену медичне допомогу при невідкладному стані (за списком 3) <i>Комунікація:</i> Пояснити необхідність дотримання правильного проведення лікувальних заходів екстреної медичної допомоги. <i>Автономія та відповідальність:</i> Нести відповідальність за своєчасність та якість надання екстреної медичної допомоги.	ПРН 1. ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 14. ПРН 15. ПРН 19. ПРН 20. ПРН 21. ПРН 24. ПРН 25. ПРН 29.
Зн – 1 Ум – 1 К – 1 АВ – 1	<i>Навички виконання медичних маніпуляцій</i> <i>Знання:</i> Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи; знання алгоритмів виконання медичних маніпуляцій (за списком 5) <i>Вміння:</i> Вміти виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) <i>Комунікація:</i> Обґрунтовано формувати та донести до пацієнта, фахівців висновки щодо необхідності проведення медичних маніпуляцій (за списком 5) <i>Автономія та відповідальність:</i> Нести відповідальність за якість виконання медичних маніпуляцій (за списком 5)	ПРН 1. ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 14. ПРН 15. ПРН 19. ПРН 20. ПРН 21. ПРН 24. ПРН 25. ПРН 29.
<p>Зн1 Спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи</p> <p>Зн2 Критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей</p> <p>Ум1 Розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог</p> <p>Ум2 Провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності</p> <p>К1 Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються</p> <p>К2 Використання іноземних мов у професійній діяльності</p> <p>АВ1 Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування</p> <p>АВ2 Відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди</p>		
6. Формат і обсяг курсу		
Формат курсу	Очний	
Вид занять	Кількість годин	Кількість груп
лекції	-	-
практичні	30	?

семінари		-	-	
самостійні		30	?	
7. Тематика та зміст курсу				
Код виду занять	Тема	Зміст навчання	Код результату навчання	Викладач
П-1; СРС-1	ТЕМА 1. Домедична допомога в екстремальних і бойових умовах як навчальна дисципліна. Первинний огляд постраждалого.	Домедична допомога в екстремальних умовах як навчальна дисципліна, її актуальність, зміст. Поняття домедичної допомоги в екстремальних умовах (мирного часу та бойових умовах). Правові аспекти надання домедичної допомоги. Місце та обсяг надання домедичної допомоги у бойових та небойових умовах. Огляд місця події в небойових умовах, забезпечення особистої безпеки, визначення кількості постраждалих і ймовірної причини їх ураження, виклик ШІМД та інших рятувальних служб у небезпечній ситуації, залучення випадкових свідків до організації надання домедичної допомоги. Контакт з постраждалим	Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук; Євстрат'єв Є.Є., доц., канд.фарм.наук; Козопас В.С., доц., канд.мед.наук; Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук; Варава П.О., викладач; Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук; Тімченко Є.Є., асист.; Чорняк Н.І., асист.
П-2; СРС-2	ТЕМА 1. Домедична допомога в екстремальних і бойових умовах як навчальна дисципліна. Первинний огляд постраждалого.	Види ушкоджень в бойових умовах. Засоби індивідуального медичного оснащення та особистої безпеки військовослужбовця. Особливості оцінки місця події в бойових умовах. Розподіл поля бою на сектори. Алгоритми надання домедичної допомоги в секторах обстрілу та укриття. Проведення первинного огляду. Огляд за алгоритмом САВСДЕ. Визначення рівня свідомості за шкалою APVU	Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук; Євстрат'єв Є.Є., доц., канд.фарм.наук; Козопас В.С., доц., канд.мед.наук; Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук; Варава П.О., викладач; Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук; Тімченко Є.Є., асист.; Чорняк Н.І., асист.
П-3; СРС-3	ТЕМА 2. Кровотечі і методи їх зупинки.	Причини й ознаки зовнішньої кровотечі. Поняття про критичну зовнішню кровотечу. Способи та техніка тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі: підняття кінцівки, тиск на рану, тампонування рани, тиснуча пов'язка (ізраїльський бандаж). Показання і техніка накладання різних видів джгутів та імпровізованих закруток. Показання і правила застосування хімічних засобів для зупинки кровотечі	Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук; Євстрат'єв Є.Є., доц., канд.фарм.наук; Козопас В.С., доц., канд.мед.наук; Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук; Варава П.О., викладач; Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук; Тімченко Є.Є., асист.; Чорняк Н.І., асист.
П-4; СРС-4	ТЕМА 2. Кровотечі і методи їх зупинки.	Причини й ознаки внутрішньої кровотечі. Домедична допомога при внутрішній кровотечі. Поняття про колапс і шок, причини їх виникнення, розпізнавання і надання домедичної допомоги	Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук; Євстрат'єв Є.Є., доц., канд.фарм.наук; Козопас В.С., доц., канд.мед.наук; Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук; Варава П.О., викладач; Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук; Тімченко Є.Є., асист.;

П-5; СРС-5	ТЕМА 3. Порушення прохідності дихальних шляхів. Домедична допомога.	Анатомо-фізіологічні особливості дихальних шляхів. Причини непрохідності дихальних шляхів. Ознаки повної і часткової непрохідності дихальних шляхів. Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів (закидання голови; виведення нижньої щелепи; введення носо-, ротогорлових повітроводів). Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів при обструкції стороннім тілом. Особливості видалення стороннього тіла з дихальних шляхів вагітної жінки, огрядної людини, немовляти. Пристрої для штучної вентиляції легень. Техніка штучної вентиляції легень (рот до рота, рот до носа, рот до лицевої маски, мішком АМБУ).	Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	Чорняк Н.І., асист. Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук; Євстрат'єв Є.Є., доц., канд.фарм.наук; Козопас В.С., доц., канд.мед.наук; Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук; Варава П.О., викладач; Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук; Тімченко Є.Є., асист.; Чорняк Н.І., асист.
П-6; СРС-6	ТЕМА 3. Порушення прохідності дихальних шляхів. Домедична допомога.	Гострі порушення дихання в бойових умовах. Пневмоторакс: види, ознаки, домедична допомога. Переведення пораненого (постраждалого) у стабільне положення.	Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук; Євстрат'єв Є.Є., доц., канд.фарм.наук; Козопас В.С., доц., канд.мед.наук; Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук; Варава П.О., викладач; Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук; Тімченко Є.Є., асист.; Чорняк Н.І., асист.
П-7; СРС-7	ТЕМА 4. Види ушкоджень у бойових і небойових умовах. Домедична допомога при пораненнях, переломах, вивихах, розтягах.	Причини та ознаки ран м'яких тканин, проникаючих і непроникаючих ран черепа, грудної клітки, живота. Особливості бойових поранень. Захист ран. Техніка накладання пов'язок при пораненнях черепа, ока, вуха, нижньої щелепи. Поранення грудної клітки. Особливості накладання пов'язок при проникаючих пораненнях живота. Накладання пов'язок при наявності стороннього тіла в рані.	Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук; Євстрат'єв Є.Є., доц., канд.фарм.наук; Козопас В.С., доц., канд.мед.наук; Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук; Варава П.О., викладач; Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук; Тімченко Є.Є., асист.; Чорняк Н.І., асист.
П-8; СРС-8	ТЕМА 4. Види ушкоджень у бойових і небойових умовах. Домедична допомога при пораненнях, переломах, вивихах, розтягах.	Причини та ознаки травм голови, хребта і тазу. Види травм кінцівок (переломи: відкриті і закриті, розтягнення зв'язок, вивихи суглобів), причини та ознаки. Абсолютні ознаки переломів. Особливості надання домедичної допомоги при відкритих переломах. Транспортна іммобілізація табельними та пристосованими засобами. Тактика дій та надання домедичної допомоги рятувальником при дорожньо-транспортній пригоді	Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук; Євстрат'єв Є.Є., доц., канд.фарм.наук; Козопас В.С., доц., канд.мед.наук; Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук; Варава П.О., викладач; Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук; Тімченко Є.Є., асист.; Чорняк Н.І., асист.
П-9; СРС-9	ТЕМА 5. Надання домедичної допомоги при термічних і	Опіки, класифікація, ознаки, домедична допомога в бойових і небойових умовах. Відмороження, класифікація, ознаки, домедична допомога в бойових і небойових	Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1	Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук; Євстрат'єв Є.Є., доц., канд.фарм.наук; Козопас В.С., доц., канд.мед.наук;

	хімічних ураженнях.	умовах. Граншейна стопа, замерзання, домедична допомога в бойових і небойових умовах. Гіпертермія, домедична допомога в бойових і небойових умовах. Ураження електричним струмом, блискавкою та домедична допомога. Особливості ураження бойовими вогнесумішами, домедична допомога. Ураження кислотами і лугами, домедична допомога. Особливості допомоги при опіках очей різної етіології	АВ – 2	Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук; Варава П.О., викладач; Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук; Тімченко Є.Є., асист.; Чорняк Н.І., асист.
П-10; СРС-10	ТЕМА 6. Домедична допомога при найпоширеніших невідкладних станах.	Причини, діагностика і домедична допомога при зомлінні, комі невідомої етіології, судомах, болю у серці (стенокардія, інфаркт), інсульті, гострому болю в животі, отруєнні невідомою речовиною або невідомим газом, укусах комах, собак, отруйних змій	Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук; Євстрат'єв Є.Є., доц., канд.фарм.наук; Козопас В.С., доц., канд.мед.наук; Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук; Варава П.О., викладач; Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук; Тімченко Є.Є., асист.; Чорняк Н.І., асист.
П-11; СРС-11	ТЕМА 6. Домедична допомога при найпоширеніших невідкладних станах.	Допомога на воді: розпізнавання потопельника, наближення до нього, транспортування до берега. Домедична допомога при утопленні	Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук; Євстрат'єв Є.Є., доц., канд.фарм.наук; Козопас В.С., доц., канд.мед.наук; Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук; Варава П.О., викладач; Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук; Тімченко Є.Є., асист.; Чорняк Н.І., асист.
П-12; СРС-12	ТЕМА 7. Засоби масового ураження. Домедична допомога.	Аварії на хімічно-небезпечних об'єктах. Класифікація та характеристика сильнодіючих отруйних речовин. Домедична допомога при ураженні сильнодіючими отруйними речовинами.	Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук; Євстрат'єв Є.Є., доц., канд.фарм.наук; Козопас В.С., доц., канд.мед.наук; Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук; Варава П.О., викладач; Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук; Тімченко Є.Є., асист.; Чорняк Н.І., асист.
П-13; СРС-13	ТЕМА 7. Засоби масового ураження. Домедична допомога.	Уражаючі фактори аварій на радіаційно небезпечних об'єктах. Радіаційні ураження. Променева хвороба, ознаки. Радіопротектори. Домедична допомога в бойових та небойових умовах	Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук; Євстрат'єв Є.Є., доц., канд.фарм.наук; Козопас В.С., доц., канд.мед.наук; Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук; Варава П.О., викладач; Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук; Тімченко Є.Є., асист.; Чорняк Н.І., асист.

П-14; СРС-14	ТЕМА 8. Медичне сортування при виникненні масових санітарних втрат. Медична евакуація.	Організація та проведення медичного сортування при виникненні масових санітарних втрат. Алгоритм проведення медичного сортування. Заповнення МІСТ-рапорту. Організація та проведення переміщення (відтягування, винесення) пораненого в укриття у бойових та небойових умовах. Методи переміщення пораненого з сектору укриття до місця збору поранених (однією, двома особами, з використанням табельних та підручних засобів). Підготовка поранених (уражених) до евакуації. Контроль стану пораненого згідно протоколу САВСDE. Медична інформаційна картка: призначення, правила заповнення. Правила запиту на евакуацію. Завантаження та розвантаження поранених в різні евакуації транспортні засоби. Контроль життєвих показників та стану пораненого під час транспортування в бойових і небойових умовах.	Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук; Євстрат'єв Є.Є., доц., канд.фарм.наук; Козопас В.С., доц., канд.мед.наук; Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук; Варава П.О., викладач; Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук; Тімченко Є.Є., асист.; Чорняк Н.І., асист.
П-15; СРС-15	ТЕМА 9. Поведінка людей в надзвичайних ситуаціях і бойових умовах. Бойовий стрес: ознаки, профілактика, домедична допомога.	Особливості поведінки людей в надзвичайних ситуаціях. Типові реакції медичних працівників на різні травматичні події. Механізми формування стресостійкості у медичних працівників. Технології профілактики посттравматичних стресових розладів. Дебрифінг як метод психологічної корекції посттравматичних стресових розладів. Бойовий стрес і бойова втома: ознаки, профілактика та основні принципи надання домедичної допомоги в бойових умовах	Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	Чаплик В.В., доц., канд.мед.наук; Євстрат'єв Є.Є., доц., канд.фарм.наук; Козопас В.С., доц., канд.мед.наук; Литвинчук В.Г., асист., канд.мед.наук; Варава П.О., викладач; Гуменюк В.В., асист., канд.пед.наук; Тімченко Є.Є., асист.; Чорняк Н.І., асист.

8. Верифікація результатів навчання

Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється у ході вивчення конкретної теми для визначення рівня сформованості окремої навички або вміння, якості засвоєння певної порції навчального матеріалу шляхом спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю студентів на заняттях, усного опитування, письмового контролю знань і умінь за допомогою тестування (усне, письмове, комп'ютерне); з використанням набору стандартизованих завдань для встановлення вхідного та вихідного рівня знань, структурований контроль практичних навичок; контроль виконання практичної роботи; усне опитування; усна співбесіда.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

На кафедрі застосовуються наступні критерії оцінювання згідно традиційної 4-бальної шкали:

«Відмінно» 5 За глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому студент легко орієнтується, володіє понятійним апаратом, за уміння пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі); кількість позитивних результатів письмового тестування не менше 90%.

«Добре» 4 За повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування у вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповіді мали місце окремі неточності (похибки) - кількість позитивних результатів письмового тестування 70-89%.

«Задовільно» 3 За знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, при цьому виклад його не повний, непослідовний. Студент допускає неточності у визначенні понять та при використанні знань для вирішення практичних завдань, не вміє доказово обґрунтовувати свої судження; - кількість позитивних результатів письмового тестування 50-69%

«Незадовільно» 2 Студент має розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. За повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді. Кількість позитивних відповідей письмового тестування складає нижче 50%.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

Код результату навчання	Код виду занять	Спосіб верифікації результатів навчання	Критерії зарахування
Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	П-1; СРС-1	1.Оцінка рівня знань студентів 2.Оцінка оволодіння практичними навичками 3. Оцінка самостійної роботи студента	Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і заноситься в журнал обліку академічної успішності.
Зн – 1 Зн – 2 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	П-2; СРС-2	1.Оцінка рівня знань студентів 2.Оцінка оволодіння практичними навичками 3. Оцінка самостійної роботи студента	Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і заноситься в журнал обліку академічної успішності.
Зн – 1 Ум – 1 К – 1 АВ – 1	П-3; СРС-3	1.Оцінка рівня знань студентів 2.Оцінка оволодіння практичними навичками	Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті за 4-

АВ – 2		3. Оцінка самостійної роботи студента	бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і заноситься в журнал обліку академічної успішності.
Зн – 1 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	П-4; СРС-4	1.Оцінка рівня знань студентів 2.Оцінка оволодіння практичними навичками 3. Оцінка самостійної роботи студента	Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і заноситься в журнал обліку академічної успішності.
Зн – 1 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	П-5; СРС-5	1.Оцінка рівня знань студентів 2.Оцінка оволодіння практичними навичками 3. Оцінка самостійної роботи студента	Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і заноситься в журнал обліку академічної
Зн – 1 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	П-6; СРС-6	1.Оцінка рівня знань студентів 2.Оцінка оволодіння практичними навичками 3. Оцінка самостійної роботи студента	Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і заноситься в журнал обліку академічної успішності.
Зн – 1 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	П-7; СРС-7	1.Оцінка рівня знань студентів 2.Оцінка оволодіння практичними навичками 3. Оцінка самостійної роботи студента	Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і заноситься в журнал обліку академічної успішності.
Зн – 1 Ум – 1	П-8; СРС-8	1.Оцінка рівня знань студентів	Оцінювання поточної успішності студентів

К – 1 АВ – 1 АВ – 2		2.Оцінка оволодіння практичними навичками 3. Оцінка самостійної роботи студента	здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і заноситься в журнал обліку академічної успішності.
Зн – 1 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	П-9; СРС-9	1.Оцінка рівня знань студентів 2.Оцінка оволодіння практичними навичками 3. Оцінка самостійної роботи студента	Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і
Зн – 1 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	П-10; СРС-10	1.Оцінка рівня знань студентів 2.Оцінка оволодіння практичними навичками 3. Оцінка самостійної роботи студента	Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і заноситься в журнал обліку академічної успішності.
Зн – 1 Ум – 1 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	П-11; СРС-11	1.Оцінка рівня знань студентів 2.Оцінка оволодіння практичними навичками 3. Оцінка самостійної роботи студента	Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і заноситься в журнал обліку академічної успішності.
Зн – 1 Ум – 1 Ум – 2 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	П-12; СРС-12	1.Оцінка рівня знань студентів 2.Оцінка оволодіння практичними навичками 3. Оцінка самостійної роботи студента	Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і заноситься в журнал обліку академічної успішності.

Зн – 1 Ум – 1 Ум – 2 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	П-13; СРС-13	1.Оцінка рівня знань студентів 2.Оцінка оволодіння практичними навичками 3. Оцінка самостійної роботи студента	Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і заноситься в журнал обліку академічної успішності.
Зн – 1 Ум – 1 Ум – 2 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	П-14; СРС-14	1.Оцінка рівня знань студентів 2. Оцінка самостійної роботи студента	Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і заноситься в журнал обліку академічної успішності.
Зн – 1 Ум – 1 Ум – 2 К – 1 АВ – 1 АВ – 2	П-15; СРС-15	1.Оцінка рівня знань студентів 2. Оцінка самостійної роботи студента	Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і заноситься в журнал обліку академічної успішності.
Підсумковий контроль			
Загальна система оцінювання	Участь у роботі впродовж семестру – 100% за 200-бальною шкалою		
Шкали оцінювання	традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS		
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент відвідав усі практичні заняття і отримав не менше, ніж 120 балів за поточну успішність		
Вид підсумкового контролю	Методика проведення підсумкового контролю	Критерії зарахування	
Залік	Мають бути зараховані усі теми, винесені на поточний контроль. Оцінки з 4-ри бальної шкали конвертуються у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою відповідно до Положення «Критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчальної діяльності студентів»	<i>Максимальна кількість балів - 200. Мінімальна кількість балів- 120</i>	
Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення			

середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 120}{5}$$

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	Менше	Недостатньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140	3	
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

9. Політика курсу

Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

10. Література

Основна (базова)

1. Матеріали підготовки до практичного заняття – навчально-методичні рекомендації кафедри для самостійної підготовки студентів до практичних занять.
2. Конституція України, 1996 (ст. 3, 16, 49, 50, 106, 138).
3. Закон України “Основи законодавства України про охорону здоров'я”, 1992 (ст.37).
4. Закон України “Про екстрену медичну допомогу”, від 05.07. 2012 р. №5081-VI.
5. Екстрена медична допомога травмованим на догоспітальному етапі: навчальний посібник / [В.О. Крилюк, С.О. Гур'єв, А.А. Гудима та ін..] – Київ. – 2016 – 400 с.
6. Екстрена медична допомога (вибрані аспекти): навчальний посібник / Всеукраїнська громадська організація «Всеукраїнська рада реанімації (ресусцитації) та екстренної медичної допомоги». – Донецьк: Ландон-XXI, 2014. – 320 с.
7. Стандарт підготовки І-СТ-3: Підготовка військовослужбовця з тактичної медицини (видання 2). К: «МП Леся», 2015. – 148 с.

8. Стандарт підготовки «Фахова підготовка санітарного інструктора роти (батареї)» (видання 1) – Київ. – 2015 – 191 с.

9. Екстрена медична допомога (до госпітальні протоколи): посібник // за редакцією професора О.В. Богомолець, професора Г.Г. Роціна. – Київ. Юстон. – 2016. – 212 с.

Допоміжна

1. Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції): Методичний посібник / [В.О. Крилюк, С.О. Гур'єв, А.А. Гудима та ін.] – К.: НВП "Інтерсервіс", 2014. – 84 с.

2. Військово-медична підготовка / Під редакцією професора Бадюка М.І. – К.: „МП Леся“, 2007. – 482 с.

3. Основи виживання: заходи, що забезпечують життєдіяльність в умовах автономного існування при надзвичайних ситуаціях. Навчальний посібник. ІДУЦЗ УЦЗУ, УНПЦЕМД та МК МОЗ України. Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. [Гур'єв С.О., Миронець С.М., Роцін Г.Г. та ін.] – К.: 2009 – 209 с.

4. Чепкий Л.П. Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія. К: «Вища школа», 2004. р. ст. 99 – 142.

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт Міністерства охорони здоров'я України: <http://www.moz.gov.ua/>.

2. Інформаційно правовий портал «Закони України»: <http://uazakon.com/>.

3. Про затвердження Примірних штатних нормативів центру первинної медичної (медико-санітарної) допомоги: Наказ МОЗ України від 23.02.2012 № 129. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/hsr_reformlaw/

11. Обладнання, матеріально-технічне і програмне забезпечення дисципліни/ курсу

1. Мультимедіа проектор, ноутбук для демонстрації додаткової інформації
2. Манекен дорослий повнорозмірний для відпрацювання реанімаційних заходів
3. Манекен дитячий повнорозмірний для відпрацювання реанімаційних заходів
4. Манекен дорослий (тулуб) для відпрацювання та візуалізації реанімаційних заходів
5. Пульсоксиметр для визначення пульсу та сатурації крові киснем
6. Шийні комірці, Splint-шини, шини Крамера та Дітерікса для відпрацювання техніки транспортної іммобілізації
7. Ноші, лямки для евакуації постраждалих
8. Протигази для візуалізації засобів захисту органів дихання
9. Кисневі балони
10. Прилади радіаційної та хімічної розвідки

12. Додаткова інформація

<https://new.meduniv.lviv.ua/kafedry/kafedra-medycyny-katastrof-ta-vijskovoyi-medycyny/>

Укладач силабуса

доц., д.пед.наук Гуменюк В.В.

Завідувач кафедри

доц., канд.мед.наук Чаплик В.В.